

Kulturhistoriske nedslag for Provstevej kvarteret.

Stefanie Høy Brink, museumsinspektør, Københavns Museum

Området rummer en rig variation i byggestil og funktioner fra de ældre byhuse og baghuse, der er opført som stalde, ombygget til værksteder og senere beboelse, til historicistiske etagebebyggelse og til 70'ernes betonarkitektur. Nedstående er eksempler på forskellige bygningstyper, men området rummer langt flere end der her er beskrevet.

Det første spadestik til Utterslev Mark, området vi i dag kender som Københavns Nordvestkvarter, blev taget i 1845 da Brønshøj-Rødovre Sogneskommune gav tilladelse til udstykning af de første 11 parceller på et område, der få år forinden, bestod af åbne kornmarker. Størstedelen af 1800-tallets byggeri i kvarteret bestod af 1½-2½-etagers huse, og selvom det meste er væk i dag, findes der stadig eksempler på disse huse i det oprindelige Utterslev Mark, blandt andet i området omkring Provstevej, Theklavej, og Thoravej. Flere af de mindre bygninger fra det oprindelige Utterslev Mark er kendetegnet ved at være udstyret med frontispice og markante hjørnetårne.

På Theklavej 19 og 21 findes to eksempler på Utterslev Mark-huse opført i 1887 og 1888, der med deres hjørnetårne markerer indgangen til Lille Theklavej. Til Theklavej 21 er et baghus også fra 1887, der var indrettet til vognport og hestestald. I 1928 indrettes baghuset til et mindre bageri og den stadig synlige murede skorsten opføres til bageovnen. I 1931 bliver kælderens i forhuset udgravet og indrettet til bagerbutik. Det går godt og i 1936 bliver bagerovnen udskiftet med en mere moderne konditorovn. Allerede to år efter ansøges der om at udvide bageriet i baggården. Det er udvist, hvornår funktionen ophører, men den markante skorsten gør, at funktionen som bageri fortsat kan aflæses og den bør på lige fod med forhuset mod Theklavej udpeges som bevaringsværdig.

Også til Theklavej 19 fra 1888 hører et baghus fra samme år. Både forhus og baghus opføres af entreprenør Johan Frederiksen. I forhuset er beboelse og i baghuset indrettes der stald, vognport og latrin. I 1943 ombygges staldbygningen til keramisk værksted.

Lille Theklavej udgøres, foruden de to hjørnebygninger, af to mindre huse fra 1888 og 1889. Lille Theklavej er et unikt miljø og kontrasten mellem de lave

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

bygninger og de omkringliggende etageejendomme giver en fornemmelse, der ikke opleves mange andre steder i København

Hvis turen går tilbage af Theklavej, og mod nord ad Provstevej findes endnu en samling bygninger fra det oprindelige Utterslev Mark, nemlig Provstevej 11 og 13 fra henholdsvis 1886 og 1880 samt Thoravej 18b også opført i 1886.

Længere nede af Theklavej ligger hjørnebebyggelsen mod Theklavej og Houmanns Alle. Beboelsesejendommen fra 1908 er tegnet af arkitekt Holger Jørgensen for murermester Victor Nielsen. I baggården er en hestestald med foderloft. I 1916 anmoder arkitekt J.P. Malmberg på vegne af bagermester G. Johansen om at ombygge stalden til værksted. Bygningen får en skorsten, der dog er fjernet igen, men bygningen står der fortsat.

Theklavej 33, 35 og 37 er andre eksempler på mindre beboelsesejendomme fra århundredeskiftet. Theklavej 33 er fra omkring år 1900 og det samme er Theklavej 37, tegnet af Gustaf Pedersen. Theklavej 35 er lidt yngre fra 1930'erne, men alle tre vidner, til trods for lidt uheldige ombygninger og vinduesudskiftninger, om tidstypiske beboelsesejendomme. Det samme gør sig gældende for Provstevej 8. Provstevej 8 er formentlig fra sidst i 1800-tallet og bliver i 1924 indrettet med butik.

Dampvaskeriet Thor blev grundlagt i september 1889 af Thomas Sørensen, og omdannet til aktieselskab i 1917. I 1916 blev der givet tilladelse til opførelsen af det nye vaskeri på Theklavej 2-10 i en speciel barokstil, der er typisk for flere af de ældre industribygninger i Københavns Nordvestkvarter. Dampvaskeriets adresse står oprindeligt opført som Thoravej 7-11, men bygningens specielle byggestil er i dag synligst fra dens bagside på Theklavej. Dampvaskeriet Thor var et moderne vaskeri, og her blev dækketøj, duge, servietter m.m. vasket i store industrivaskemaskiner. I datidens industri fandtes en klar arbejdsdeling mellem kønnene, og dette gjorde sig også gældende hos Dampvaskeriet Thor. Kvinderne sorterer vasketøjet, herefter kører mændene det til de store vasketromler og står for selve vasken, hvorefter vaskekonerne sorterer, ruller og lægger tøjet sammen.

Theklavej 12-14 er opført omkring 1914 af arkitekt Wittmaack for murermestrene Madsen og Jensen. Men overtages af Dampvaskeriet Thor, der har boliger til medarbejderne i ejendommen.

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

Theklavej 26 er opført i 1890 af entreprenør Frederiksen. Han opfører ud over forhuset også et sidehus med beboelse samt et bagvedliggende grundmuret udhus. Udhuset forlænges tre år senere, så det også indeholder vognport. I udhuset er desuden en stald. I 1949 ombygges forhus og baghus til at rumme fabrikken Apelsinos for fabrikant Løvendahl, hvor der produceres citron- og appelsinsaft. I 1957 er fabrikant W. Overgaard ejer af ejendommen og han udvider baghusbebyggelsen til bl.a. værkførerkontor. I 1988 nedlægges de sidste to lejligheder og Københavns Afdeling for Radioamatørernes Klub bruger dem til klublokaler for deres medlemmer.

Den nyere industribygning på Theklavej 44-46 er opført i 1949 for fabrikant V. Andersen (nr. 44) og I.H. Bonde (nr. 46), tegnet af Aage Jepsen. I nr. 44 er bl.a. skjortefabrik, tricotage- og konfektionsfabrik samt en bogtrykker, mens nr. 46 har pels-central og strømpeindustri.

Theklavej 9 er opført i 1916 som beboelsesejendom med tre-værelseslejligheder. Bygningen er tegnet af Leffland-Larsen for tømrermester L.P. Larsen. I 1926 er der brand og tageetagen må istandsættes.

Theklavej 11 er opført i 1938 og tegnet af arkitekt Erik Fisker for A/S Theklahus med overvejende to-værelseslejligheder og butik i stueetagen. I 1986 udskiftes altanerne til stål- og betonaltaner.

Theklavej 39 er opført i 1974 og tegnet af Børge Mønnike. I kælderen er der både cykelkælder og sikringsrum for op mod 80 personer ligesom der er aftegnet et nedstyrtnings sikret areal.

Thoravej 16 er opført i 1933 for vognmand Jens Rasmussen, som beboelsesejendom i to etager.

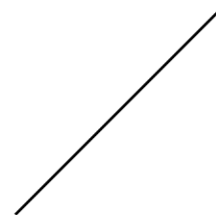
Rentemestervej 23-25 er et sammenhængende kompleks, der er blevet udvidet og ombygget flere gange i løbet af 1900-tallet. Der har været Motorværkstedet Hera og Dansk Møllemaskinfabrik. Nr. 25b er opført som møllerbygning til Dansk Møllemaskinfabrik i begyndelsen af 1940'erne og tegnet af Hans Hannibal.

Bygningen på hjørnet af Tomsgårdsvej og Dortheavej er opført omkring 1919 som en Cider- og Frugtvinsfabrik for fabrikant Axel Leopold. Bygningen, der er i tre etager og i rød blank mur med tidstypiske og afdæmpede detaljer, er tegnet af arkitekt Fridlev Jacobsen. Leopold indretter senere fotografisk værksted og

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

snedkerværksted. Han udvider med adskillige baggårdsbygninger. I 1950'erne er bygningen i sønnen D.H. Leopolds eje og i bygningen er følgende virksomheder:

Vinfirmaet Rex, der beskæftiger 4 mand og 4 kvinder, kartonnagefabrikken Ibsen, der beskæftiger 5 mand og 17 kvinder, skotøjsfabrikken Adi, der beskæftiger 4 mand og 21 kvinder, bogtrykkeriet Fålling, der beskæftiger 10 mand og 2 kvinder og maskin-fabrikken Hoca, der beskæftiger 8 mand og 0 kvinder.

I begyndelsen af 1960'erne tilføjes en etage på hjørnebygningen. Og i begyndelsen af 1970'erne opføres den nuværende bygning mod Dortheavej, hvor der er aftapningsrum og lager. I dag er der moske i den lave bygning mod Dortheavej og administration m.m. i hjørnebygningen, begge er ejet af Islamisk Trossamfund.

Dortheavej 43 er opført i 1941 og tegnet af Marx Ishøy for maskinfabrikken Form-Tools. Maskinfabrikken ERMA's får tilføjet en etage til den bagerste del af fabriksbygningen i 1949. Marx Ishøy har desuden tegnet den fredede bygning på Rentemestervej 14 for Nielsen & Jespersens Plastvarefabrik.

Birkedommervej 37 er opført i 1934 som beboelsejendom med butik i stueetagen for A/S Tomsgaarden og tegnet af Albinus Risom.

Rentemestervej 59: I 1919 er der metalstøberi Børresen. I 1924-26 har funktionen delvist ændret sig. Der er nu metalstøberiet Legeria samt en margarinefabrik Mundus. I 1943 er der Skrue- og Facondrejeri Gunnar Hardrup for fabrikant Marius Nielsen. Virksomheden var en mindre fabrik med 25 medarbejdere. Virksomheden arbejdede ind i mellem for tyskerne. Om natten var virksomheden således bevogtet af to sabotagevagter, men de forlod fabrikken ved arbejdstidens begyndelse. Virksomheden var derfor ubeskyttet en formiddag d. 28. april 1944, da en gruppe modstandsfolk troppede op og fik de ansatte ud og bar to 25 kg. bomber ind og placerede dem på maskinerne i værkstedet. Arbejderne fik lov at hente deres personlige ejendele og deres cykler, hvorefter sprængladningerne blev tændt. Fabrikken blev jævnet med jorden og tre arbejdere, der opholdt sig i baghuset, blev såret ved angrebet. Bygningen genopføres i 1946, tegnet af W. Marke.

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

Frederikssundsvej 60 er også tegnet af W. Marke for Murermester P. Jul Eisensøe i 1938. I stueetagen og sidehuset/baghuset bag forhuset mod Glasvej har der været post- og telegrafekspedition, hvor der fandtes arkiv, buderum, spisestue for medarbejdere, omklædning mm. I begyndelsen af 1900-tallet lå her en cigarfabrik og lager. På 2. sal på Glasvej 3 var der postmesterbolig, den blev dog nedlagt og inddraget til postekspedition i 1987. Omkring 1993 blev tagetagen indrettet til beboelse og i 2012 blev den vestlige ende af sidehuset revet ned.

Frederikssundsvej 62 består af et forhus og et baghus. Baghuset i tre etager og med mansardetage er fra ca. 1917 og tegnet af arkitekt Alf Jørgensen og bygningen var tidligere maskinfabrik og ejet af brødrede direktør og grosserer Jørgensen. På resten er grunden er latriner, garager mv. men i 1935 opføres en fem-etages beboelsesbygning mod Frederikssundsvej med butik i stueetagen. Bygningen i en afdæmpet national funktionalisme er tegnet af W. Marke for Direktør Carl Jørgensen. I 1962 bliver hejsekvisten på bagbygningens sydside erstattet af en vareelavator. Ejer er direktør Erik Infeld. I 1993 udskiftes altanerne.

Frederikssundsvej 64 er en hjørneejendom mod Houmanns Alle og er opført af snedkermester W. Wilde i 1905 og tegnet af Christoffer Ditlefsen. Nr. 66 (Theklavej 15/Houmanns Allé 7) er opført få år senere i 1908 og er tegnet af Holger Jørgensen.

Frederikssundsvej 68 er opført i 1932. Frederikssundsvej 82 er noget ældre og fra 1899 opført af en Poul Nielsen med et forhus og en bagvedliggende have. I 1947 opføres en værkstedsbygning for Bay & Vissing og haven inddeles i to således der er ophold til beboere og ophold for arbejdere. Firmaet Bay & Vissing blev stiftet i 1924 og blev bl.a. kendt for tandbørster og malerpensler.

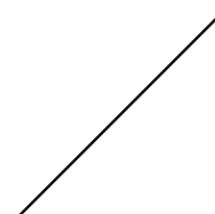
Frederikssundsvej 90 er opført i 1937 og tegnet af arkitekt Ove Poulsen med beboelse på etagerne og butik i stueetagen, heriblandt en viktualiehandel.

Poul Fechtels Hospital på Frederikssundsvej 78 er opført i 1908, hvor hospitalet flyttede fra Møntergade 28. Fechtel var møntmester under Christian d. 3. Han begyndte som møntmester i 1536 i den nedlagte Sankt Clare Kirke på hjørnet af Møntergade og Gammelmønt. Han var møntmester frem til 1565 og i 1570 opførte han nogle boder for fattige husarme, der hurtigt fik navnet Poul Fechtles Boder eller Mønterboderne eller Hamborgerboderne efter Fechtles fødeby. Stiftelsens penge blev forvaltet hos magistraten i Hamborg og derfor

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

kom boderne aldrig under det danske fattigvæsen. I ejendommen på Frederikssundsvej var der fribolig for 22 og ni lejelejligheder. Ejendommen er tegnet af arkitekt C.C.A. Nielsen. I 2002 blev ejendommen bygget om til beboelse.

Thoravej 35 er opført ca. 1934 som beboelse- og fabriksbygning af arkitekt Poul Miskow for fabrikant Valdemar Nielsen. Her var beboelse og metalvarefabrik. Han udvider flere gange ned mod Peter Ipsens Allé og Theklavej. Nielsen udvider i 1936 med en fabriks- og lagerbygning. I 1947 udvider metalvarefabrikken igen langs Peter Ipsens Allé, hvor der bl.a. er maskinhal. Der indrettes også et haverum samt den to-etages værkstedsbygning mod Theklavej tegnet af arkitekt Wendelboe-Jensen. Det er nu efter sigende Valdemar Nielsens søn, der ejer virksomheden Valdemar Nielsens Metalvarefabrik. I 2003 får fløjen mod Theklavej nr. 48 påbygget en etage og Dansk Blindesamfund har til huse i bygningen.

A/B Mønstergården ligger med fem etager mod Tomsgårdsvej og i to stokke med gavlen mod Møntmestervej. Stokkene er opført i 1938 og tegnet af A. Storgaard for A/S Møntergaarden ved overretsagfører A. Sundbo. Lejlighederne er to- og treværelseslejligheder med butikker i stueetagen mod Tomsgårdsvej. I kælderne er der cykelkælder, vaskerum og tørrerum. I stokken mod Tomsgårdsvej bliver den nordlige ende inddraget under 2. verdenskrig og brugt af Luftværnet til bl.a. melderrum. I 2003 indrettes der lejligheder i tagetagen med kvistaltaner. I 2017 får flere af lejlighederne altaner mod gårdsiden, mens de franske altaner i taglejlighederne omdannes til indlagte altaner.

Møntmestervej 54 er opført i 1935 som daghjem og børnehave i 2 og 3 etager. Den er tegnet af Edvard Thomsen for Fortsættelsesasylet af 1. november 1890, der var en selvejende institution, der havde lokaler på Frederikssundsvej 102 med plads til 70 børn. I 1960 er det Utterslev Folkebørnehaven, Fritidshjem og Dagshjem. Omkring 1970 overtager Københavns Kommune ejendommen og der er fortsat børneinstitution. I 1986 bliver vinduerne udskiftet. Nabobygningen Møntmestervej 56-64 er opført samme år og tegnet af hos Stadsarkitekten under stadsarkitekt Poul Holsøe til beboelse. I 2006 og 2014 blev tagetagen indrettet til boliger.

Thoravej 21 er opført ca. 1898 med et forhus og baghus, det oprindeligt var stald, men i 1898 ansøger Brødrene Pedersen om at ombygge stalden til to-værelseslejligheder. Den bagerste værkstedbygning er fra 1951 opført for

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

fabrikant og ingeniør Ferdinand Johansen og tegnet af arkitekterne Christian, Erik, Aage Holst.

Langs Thoravej ligger mindre fritstående byhuse på række med bagvedliggende baghus. Thoravej 23 er opført i 1884 for skomagermester L.P. Jensen. I baghuset er bl.a. vognport, stald og arbejdsrum. I 1961 bygger fabrikant Kaj Nielsen en tilbygning til baghuset. Naboejendommen nr. 25 er også fra sidst i 1800-tallet med tilhørende baghus. Her bog en vejmand Jens Lydersen. I baghuset er fabrik, der i 1920'erne drives af fabrikant J. Jensen. Forhuset har været brugt til erhvervsformål, men i 1989 indrettes det igen til beboelse, der er fortsat fabrik i baghuset, der dog i 2019 omdannes til ejerlejligheder, der også får altaner.

Thoravej 27 er opført for tømrermester Hans Larsen med udhus og retirede.

Thoravej 29-33 er opført i 1967 og tegnet af arkitekt Erik Stengade.

Thoravej 24 er opført i 1938 og er tegnet af arkitekt B.M. Riishede ofr Københavns Cykelstelsfabrik ved P.T. Nielsen.

Rentemestervej 37 er opført i 1924 for urtekræmmer C. Stolze og tegnet af arkitekt Th. Iversen med butik i stueetagen og beboelse på førstesalen. I baghuset er en hestestald med plads til to heste. I 1948 bliver der opført en bogtrykkeri og stalden ombygges. Det er arkitekt Egon Madsen for bogtrykker Johannes Kisbye. I 2004 omdannes butikken i forhuset til beboelse.

Rentemestervej 45-47 er den 1- etages fabriksbygning opført i 1933 som låsefabrik for Fabrikant I. Hjort og tegnet af arkitekt Charles L. Schou. Den treetagesfabriksbygning er fra året efter og er tegnet af arkitekt Aage Herløw for fabrikant Andreas Siegumfeld til legetøjsfabrikation for Dansk Legetøjsindustri Tekno. En 4-etages tilbygning opføres i 1948. Her blev de populære legetøjsbiler produceret. Dansk Legetøjsindustri blev grundlagt i 1928 i Vanløse af Andreas Siegumfeldt (1894-1967), der i 1932 ændrede navnet til Tekno. I begyndelsen fremstillede han dukkestuemøbler og sandlegetøj i blik, men fra 1934 også Falck- og Zonenredningskøretøjer samt "Metalbyggekassen".

I 1932 flyttede fabrikken fra Vanløse til lejede lokaler på Tranevej, men det blev hurtigt for småt og i 1935 flyttede de til lokalerne på Rentemestervej.

Pga. besættelsestidens råvaremangel blev produktionsmetoden ændret og i 1943-72 fremstilledes ca. 150 forskellige zinkstøbte bilmodeller. I 1968

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

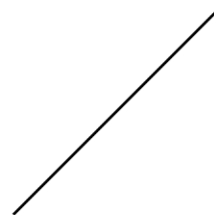

beskæftigede virksomheden 250 ansatte, producerede ca. 3,5 mio. modeller og eksporterede til over 50 lande. I Danmark blev en "Teknobil" indbegrebet af en legetøjsbil i metal. Siegumfeldts datter Esther Siegumfeldt overtog virksomheden ved faderens død, men virksomheden gik konkurs i 1972. Et hollandsk firma købte rettigheder og værktøj og fortsatte fra 1975 under navnet Tekno Holland. I dag har Glad Fonden til huse i bygningen.

KØBENHAVNS
MUSEUM

MUSEUM OF
COPENHAGEN

STORMGADE 20
1555 KØBENHAVN V
WWW.COPENHAGEN.DK

KØBENHAVNS KOMMUNE
KULTUR- OG FRITIDS-
FORVALTNINGEN
HISTORIE & KUNST

